

Eg kann syngja og dansa og liva so feitt.
Millum vinir eri eg nummar eitt.
Eg sjálv eri sakin totalt up to date
í nýggjasta móta, tey kalla meg Babe.

Um kvøldamar eg kjatti,
har eg eri kend.
Mangt og hvat eg frætti.
Hvat er in, og hvat er trend.
Hvat stinkar, og hvat hittar.
Hvør er kul, og hvat er hott.
Hvat rokkar, og hvør rular,
og hvat er megagott.

date

38

annað tilíkt, er eisini væl kend og spælir við í heitinum.

At standa við sítt

„Hon er omma mín“ er ein yrking í fyra ørindum um eitt barn, sum stendur øðrumegin millum normarnar í barnamentanini um, hvussu foreldur og ommur og abbar skulu vera, og hinumegin síni egnu foreldur, ommu og abba, sum - eins og fólk flest - ikki fylgja hesum normunum. At hetta eru normarnir í barnamentanini, merkir ikki, at børnini hava skapt teir, men heldur at tey ogna sær normar í samfelagnum. Øll ørindini eru eins uppbygd: Fyrsta regla nevnir okkurt, sum eyðkennir ávikavist ommur, abbar, mammur og pápar yvirhøvur.

Onnur og triðja regla eru um, hvussu púrasta ólík omma, abbi, mamma og pápi frásøgufólkið eru normunum, og fjórða regla greiðir frá koldømingini hjá „børnunum“, nevniliga at hetta er óhóskandi. Í seinastu reglu í hvørjum ørindi mótmælir frásøgufólkið dóminum og fer í part við ommu síni o.s.fr.:

*Ommur siga søgur, bjóða børnum bomm.
Mín snakkar mest um Harley Davidson.
Á síni motorsúkklu buldrar hon framvið.
Og børnini tey siga, hon er einki ommulig.
Men :: hon er omma mín ::*

Barnið stendur millum bólkamentanina og sína persónligu støðu og torir at halda fast við sítt egna. Ein eldri barnayrking, sum hevur sama temað, t.e. at barn

ber næstringar sínar – foreldur, abba og ommu – saman við teir hjá øðrum børnum, er „Abbi tín er rikur“ eftir Hans Andrias Djurhuus. Har eru mótsetningarnir ikki millum ólíkar livsstílar, men millum ríkidømi og fátækt.

Poppur og móti tiknir í faun

Flestar yrkingar í bókini eru eins og „Hon er omma mín“ í fyrsta persóni. Í teimum flestu er tað týðiligt, og tað er drongur, sum eigur røddina, og tað er eisini væl styðjað av myndunum.

Í einari yrking, „Kalla meg Babe“, eigur genta røddina. Babe er skúlagenta, komin í tannárini og uppslúkt av at liva í ungdómsmentanini – poppi og móta –. Málið er føroyskt ungdómsmál:

*Eg tími ikki skúlan.
Foreldur eru tóm.
Útvarpið er rotið,
har er ongin vón.
Systkin eru strævin.
Eg fáí andaneyð.
Millum mínar vinir
eri eg okey.*

– sett við slangi, enskum máliskum og orðum, partvíst við føroyskari stavseting: up to date, kjatti, trend, hittar, hott, rular, stinkar, megagott.

Babe hevur ikki fyrivarni fyri hesi mentan, eins og drongurin í „Hon er omma mín“ hevur fyrivarni fyri normunum, ið verða hildnir fram fyri hann; tvørturímóti gevur hon seg heilt yvir til hennara av ungum eldhuga, og eingin setir fingurin á tað. Men so kemur myndamaðurin Edward Fuglø uppi og tulkar hana við vaksnum eygum sum eitt stórt barn, ið ímyndar sær at vera ein vaksni, sexut genta við tamarhaldi á støðuni.

Siðbundin formur og boðskapur

Mótsetningur til „Babe“ er „Karin“. Yrkingin er ein siðbundin triðjapersóns-søga um Karina, frá hon er lítil, til hon er seytjan ár. Læran í søguni er lögð í munnin á einari gamlari konu, og boðskapur hennara er tann klassiski, at góðska, her millum ættarliðini, gentuna, mammuna og ta gomlu konuna, er meira verd enn tað verðsliga virðið í tí gullringinum, sum søgan snýr seg um.

Nýggj fyrimynd

Í „Eitt hitt“ ger ein drongur yrking og tónalag, syngur, spælir og venur tað so væl, at lagið verður eitt „hitt“ um allan heimin. Sagt verður frá, at sangurin hoyrdist, tá ið forsetin hevði hildið røðu, pápi dreingin er hugtikin av lagnum, og mamma hansara murrar sangin meðan hon hyggur út á vánna. Henda yrkingin setir fram eina nýggja fyrimynd til føroyskar dreingir at stremba fram ímóti hundrað ár aftan á sangir sum „Tá eg verði stórur“ (1907) og „Kongaríkið í Bábýlon“ (1915). Eina utopi um eitt føroyskt heimshitt, sum verður at hoyra, tá ið ein føroyskur forseti hevur hildið røðu.

Kular røtur og annar skaldskapur fyri børn

Kular røtur hevur einki av tí metamálsliga orðaleikinum, sum vit siggja helst og best hjá Alexanduri Kristiansen, men eisini øðrum, ið yrkja til børn. Í Kulum rótum er tað hittinorðaða knýtt at tí episka í yrkingum, sum varpa ljós á heimin hjá nútíðarbørnum og -tannáringum.

Stíllurin hjá Steintóri Rasmussen er realistiskur, skemtið er á innihaldsfláini, málburðurin leggur seg aftrat veruligum ungdómsmáli. Millum annað hetta ger tað áhugavert at bera yrkingarnar saman við tær gomlu føroysku barnayrkingarnar.

Bera vit saman við Barnarímur (1915) Hans Andriasar er munurin ovurstórur á umstøðum, umhvørvi og søgum. Foreldur, tað at gerast vaksni fyllir minni nú. Børnini og tey ungu hava størri albogarúm, og fyrimyndirnar eru úr poppi- og ungdómsmentanini. Men sum víst omanfyri, rúma yrkingarnar eisini óbroyttum virðum og metingum, hóast tað, sum er uttanum, er umbroytt: familjan er enn kjarnin í tilveruni, og lutfallið millum dreingir og gentur er ikki broytt.